

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд за придобиване на научна степен „доктор на науките“ в професионално направление 3.7. Администрация и управление, докторска програма: Социално управление

Тема на дисертационния труд: Управление на проектни екипи в мултипроектна среда.

Автор на дисертационния труд: проф. д-р Вяра Красиминова Славянска

Рецензент: проф. д. ик. н. Йосиф Илиев

1. Оценка на концептуалната рамка на дисертационния труд

Оценявам положително концептуалната рамка на изследването, представена и добре аргументирана в увода на труда – от актуалността и значимостта през обекта и предмета на изследването, неговите цели и задачи, до възприетите ограничения. Основания за оценката ми са:

- Ориентация към важен обект на изследване, а именно управлението на проектни екипи в мултипроектни организации. Проектната дейност все повече се разширява в стопанската и нестопанска сфера, предвид възможностите за придобиване на широк кръг от ползи. Главната от тях е ефективно реализиране на стратегически и краткосрочни цели, чрез оползотворяване на наличните организационни ресурси. Проектният мениджмънт се е наложил като актуална управленска концепция с нарастваща практическа значимост, която оформя облика на съвременния бизнес.

- Удачно изведен предмет на изследване, а именно – особеностите при осъществяване на процесите по кадрово осигуряване, административно ръководство и лидерство на проектните екипи, както и при осигуряване на външна среда, благоприятстваща тяхната дейност. Управлението на човешките ресурси се очертава като една от най-слабо разработените области на проектния мениджмънт и по тази причина изследването на посочените аспекти в единство представлява предизвикателна задача, фокусирана върху недостатъчно проучена ниша.

- Добре дефинирана изследователска теза, а именно, че управлението на проектните екипи в мултипроектна среда се сблъсква със специфични проблеми, което поражда необходимост от прилагане на подходящи управленски механизми и

технология и осигуряване на благоприятна външна среда, с оглед разрешаване на специфичните проблеми на екипите в мултипроектната организация.

- Подходящи хипотези във връзка с доказване на изследователската теза, които логически правилно са свързани с целта на дисертационния труд и неговите задачи: 1) Механизмите и управленската технология, като съвкупност от решения във връзка с кадровото осигуряване, административно ръководство и лидерство на екипите, изискват съобразяване с множество променливи и най-вече със спецификата на изпълнявания проект. 2) За нуждите на ефективното управление на проектните екипи в мултипроектна среда са необходими изменения в съдържанието и структурата на системата за управление на човешките ресурси (като съвкупност от участници, процеси, дейности и инструменти), насочени към нейното синхронизиране с проектноориентираните структури в организационната среда, и по-конкретно към постигане на съответствие между краткосрочните цели на „временните“ проекти и дългосрочните цели на „постоянната“ организация.

- Коректно поставена изследователска цел – да се изследва спецификата при управлението на проектни екипи в мултипроектна среда, с оглед идентифициране на фактори, определящи неговата ефективност, както и възможни решения за тяхното повлияване. Тази амбициозна цел авторът постига чрез решаването на шест основни задачи.

Актуалността и значимостта на третираната проблематика е безспорна и в научно и особено в практическо отношение, а авторът успешно аргументира основанията за насочване на своя интерес към нея. Представената концептуална рамка полага много добра основа за успешно и качествено изследване, отговарящо на изискванията за придобиване на НС „доктор на науките“.

2. Оценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд

Структурата и съдържанието на дисертационния труд са логически обвързани с поставените цел и задачи, което оценявам положително. В синтезиран вид са налице:

- Правилно структуриране на цялостното изследване в съответствие с поставените за решаване задачи. Трите глави на дисертационния труд са симбиоза на теоретични анализи, методологични и методически основи, практическо изследване.

- Открояване на важни постановки в три различни области - управление на проекти, управление на екипи и системи за управление на човешките ресурси в

организациите и чрез тяхната конкретизация в специфичния контекст на мултипроектната среда, извеждане на верни обобщения във връзка с ефективността на проектните екипи и тяхното управление.

- Много добро съчетаване на системен и комплексен подход към проучване на проектния екип и неговото управление, в т.ч. удачно акцентирание върху факторите, определящи неговата ефективност в мултипроектна организация и на тази база възможностите за тяхното повлияване чрез адекватна управленска технология (механизми и инструментариум) и подходяща организационна среда.

- Успешно осъществено емпирично изследване, което потвърждава подхода и възможностите за успешно управление на проектните екипи.

В първата глава на труда д-р Вяра Славянска правилно акцентира върху проектния мениджър, като особено ценни и полезни в практически план са застъпените от нея виждания за неговото водещо място и роля и в тази връзка необходимите личностни и професионални качества, както и съдържание на дейностите по административно ръководство и лидерство на екипа.

Във втора глава сполучливо се открояват спецификата и проблемите при управлението на проектни екипи в условия на мултипроектна среда. На тази база намирам за правилни предложените възможни решения както за усъвършенстване на кадровото осигуряване и управлението на екипите чрез прилагане на ситуационен подход, тоест съобразно типа на изпълняваните проекти, така и за адаптиране на системата за управление на човешките ресурси чрез извършване на съдържателни и структурни изменения. По този начин е възможно да се синхронизират проектноориентираните структури с организационната среда и в този смисъл да се постигне съответствие между краткосрочните цели на „временните“ проекти и дългосрочните цели на „постоянната“ организация.

Третата глава съдържа емпиричното изследване на автора и анализа на резултатите от неговото провеждане. Дефинираните цел и задачи, избраните обекти на изследване и използваната методология и инструментариум, определено са подходящи от гледна точка на третираната в дисертационния труд проблематика.

Поставените в изследването задачи са успешно решени. Основната изследователска теза е потвърдена и е допълнена с целесъобразни препоръки за подобряване както на технологията за управление на проектните екипи, така и на организационната среда. Акцентът върху спецификата в системата за управление на човешките ресурси при управление на проектни екипи органично произтича като съставна част на

организационната среда. Оценявам положително постигнатата симбиоза между научни постановки, състояние на практиката и необходими решения за усъвършенстване. Положителна е и оценката ми за стила на изложение в дисертационния труд, както и на демонстрираните от автора аналитично-оценъчни негови способности.

3. Оценка на приносите в дисертационния труд

Дисертационният труд има завършен характер и в него се съдържат както научни, така и научно приложни постижения, което дава основания на кандидата да претендира за присъждане на научната степен „доктор на науките“. Оценявам посочените от д-р Вяра Славянска научни приноси като нейно лично дело и ги приемам за достатъчно съществени, като в рецензията ги обобщавам до следните:

1. Осъществено е комплексно изследване с висока стойност по актуална в научно отношение и значима за практиката проблематика, а именно – управлението на проектни екипи в мултипроектна среда, което осигурява резултатност и постигане на високи цели.

2. Обогатено е научното знание в две различни области – проектния мениджмънт и естествената за него мултипроектна среда, от една страна, и подходите и механизмите за управление на човешките ресурси в организации с мултипроектна среда, от друга.

3. Изследвани са в единство значими аспекти на ефективната дейност на проектните екипи в мултипроектна среда, и на тази основа е достигнато до модел на управление, обхващащ влияещи ключови фактори, технология, съдържание на необходими етапи и конкретни механизми за управляващо въздействие.

4. Разширен и аргументиран е обхватът от инструменти за възможно и успешно използване в проектния мениджмънт с акцент върху такива, произтичащи от поведенческите науки, което обогатява в методологически и методически план управлението на проектните екипи.

5. Положено е обогатяване на научните основи в теоретичната област, предложени са и аргументирани целесъобразни препоръки и решения с изразена практическа полезност за промени в структурата и съдържанието на системата за управление на човешките ресурси, с цел успешно приспособяване към условията на мултипроектната среда.

6. Чрез емпирично изследване са получени и представени доказателствени факти за разкриване на специфични проблеми в реалното управление на проектните екипи в

български мултипроектни организации. На тази база са формулирани обективни изводи за състоянието и конкретни препоръки за усъвършенстването му, адресирани към мениджмънта на изследваните организации.

Основните моменти на дисертационния труд са получили широка публичност чрез 39 бр. научни публикации, 7 от които в чужбина.

4. Оценка на автореферата на дисертационния труд

Авторефератът коректно и сполучливо отразява основните положения от съдържанието на дисертационния труд. Той дава достатъчно добра представа за цялостното изследване на проф. д-р Славянска.

5. Критични бележки и въпроси

В дисертационния труд не откривам спорни постановки и виждания на докторанта, както и неубедителни изводи и негови предложения за усъвършенстване управлението на проектни екипи, които да влияят върху качеството на дисертационното изследване.

Макар, че изследването и по-конкретно направените от автора обобщения в самата дисертация дават доказателства, потвърждаващи изследователската теза и въведени две хипотези, считам, че и в края на автореферата е необходимо да се синтезира потвърждаването на тезата и хипотезите.

При защитата на дисертационния труд намирам за необходимо докторантът да даде отговор на следните въпроси:

Първият – във връзка с дефинираната хипотеза 2 (в увода на труда) и в съответствие с целта на дисертационното изследване, авторът да открие в по-конкретен план спецификата в управлението на проектни екипи относно ключовият компонент на системата за управление на човешките ресурси в организацията, а именно – механизма за оценяване на трудовото представяне на екипите.

Вторият – насочеността на дисертационното изследване и към аспекти на лидерската проблематика в управлението на проектните екипи в мултипроектна среда, несъмнено е важен фокус в изследването. Въпросът ми към автора на труда е – притежаването на кои лидерски качества от ръководителите на проектни екипи е с голяма значимост за качеството и резултатността на продукта от дейността на екипите.

Третият – в управлението на възнагражденията на проектни екипи определено има специфика и различия в сравнение със стандартните механизми, типични за

организациите. Авторът да вземе отношение по значимите и необходими различия в този аспект.

Заклучение

Дисертационният труд на проф. д-р Славянска е задълбочено изследване със завършен характер в актуална в научно и практическо отношение област, а именно – управлението на проектни екипи в мултипроектна среда. Определено може да се твърди, че изследването е в недостатъчно разработена „ниша“ и в този смисъл то обогатява теоретичните проучвания във важни области на управлението на човешките ресурси, от една страна, както и разширяващата се практика на изграждане, функциониране и успешно развитие на проектни екипи.

Дисертационният труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане и вътрешните изисквания на ВСУ – Варна към трудове за придобиване на научната степен „доктор на науките“. С убеденост давам **положителна оценка** на рецензирания дисертационен труд и предлагам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят на проф. д-р Вяра Красимилова Славянска научната степен „доктор на науките“ в професионално направление 3.7. Администрация и управление, докторска програма: Социално управление.

05.05.2017 г.

гр. Варна

Рецензент:

/проф.д.ик.н. Йосиф Илиев/